

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter bespreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENE VICTOR

Justitiestraat, 21, Antwerpen

Opgaaft betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

HET RECHT VAN BEWAKING OVER DE KINDEREN

NA DE ECHTSCHIEDING.

Het algemeen beginsel van het burgerlijk wetboek, art. 302, kent het recht van bewaking toe aan den echtgenoot in wiens voordeel de echtscheiding uitgesproken wordt. Echter kan op vraag van het openbaar ministerie of de familie, de Rechtbank de bewaking aan den schuldigen echtgenoot of aan een derde persoon toekennen. Art. 303 B.W. voegt er aan toe dat, aan welke persoon ook de kinderen werden toevertrouwd, beide echtgenooten het recht behouden om over de kinderen te waken, en de plicht om voor hun onderhoud te zorgen.

Moet het algemeen beginsel in art. 302 B.W. vastgelegd, aanzien worden als een sanctie tegenover den schuldigen echtgenoot?

Zekere auteurs (Planiol et Ripert t. II n° 650) meenen van wel. De echtscheiding laat niet toe de vaderlijke macht te behouden, zooals ze bestond gedurende het huwelijk, aan den vader met medewerking van de moeder. Anderzijds had de voorrang van den vader slechts reden van bestaan zoolang het huwelijk van kracht was. Men moet zich herinneren dat, oorspronkelijk en voornamelijk in het romeinsch recht de vaderlijke macht in het uitsluitend voordeel van den vader gesteld was. Alhoewel later dit beginsel plaats maakte voor de vaderlijke macht, gesteld in het belang van de kinderen, blijven er in het recht nog overblijfselen van de oorspronkelijke opvatting en nl. het ontnemen van de vaderlijke macht aan den

schuldigen echtgenoot, onafgezien of deze echtgenoot bekwaam is of niet voor de opvoeding van de kinderen verder zorg te dragen.

Andere auteurs (Piérard II n° 782; Vraye II n° 749) meenen dat er volstrekt geen sprake kan zijn van sanctie. Enkel het algemeen belang der kinderen kan als stelregel gelden. Men mag dan ook geen verval van de vaderlijke macht tegenover den schuldigen echtgenoot uitspreken: « want de echtscheiding is een kwestie tusschen echtgenooten, men kan heel goed tevens goed vader en zeer slecht echtgenoot zijn. Hoe dan een terugslag wettigen van de echtelijke fouten op de banden, die den schuldigen echtgenoot en zijn kinderen vereenigen, welke de echtscheiding verre van te verzwakken dikwijls zal versterken, daar de schuldige echtgenoot zijne verkleefdheid en teederheid op zijne kinderen zal overdragen. » (Piérard t. II). « Men moet in art. 302 B.W. geen sanctie tegen den schuldigen echtgenoot zien, zegt Treilhard, de wetgever had enkel op het oog het meerder welzijn der kinderen. » (Locré t. II n° 31 bl. 571). De Belgische wet van 15 Mei 1912 op de Kinderbescherming verzet zich tegen een al te strenge opvatting, vermits deze wet het verval van de vaderlijke macht slechts uitspreekt voor zeer zware misdaden of openbare zedeloosheid.

De beste oplossing is aannemen dat tegenover den schuldigen echtgenoot een presumptie

van minderwaardigheid voor het bewaken en opvoeden der kinderen bestaat, presumpctie, die kan omvergeworpen worden door het Openbaar Ministerie, de familie of den schuldigen echtgenoot zelve, in het hooger belang der kinderen.

Wie mag de bewaking aanvragen ?

Naar het B.W. luidt mag de Rechtbank enkel op vraag van het openbaar ministerie of van de familie de bewaking der kinderen aan den schuldigen echtgenoot of aan een derde persoon toestaan.

Wat moet men door familie verstaan ?

De meeste auteurs gevolgd door een aanzienlijke rechtspraak meenen dat het de familieraad is, regelmatig in beraadslagende vergadering bijeengeroepen (1). Een familielid afzonderlijk handelend zou geen bevoegdheid hebben, ook de schuldige echtgenoot zou niet mogen tusschen komen. Een arrest, Brussel 13 Nov. 1889, dat de tusschenkomst van den schuldigen echtgenoot weigert drukt zich in zijn beweegredenen uit als volgt : « Aangezien... dat het gevaarlijk zou zijn aan den echtgenoot, tegen wien de echtscheiding wordt uitgesproken, het recht toe te kennen, zelve afwijkingen aan het recht van bewaking te brengen ; dat de wetgever wijselijk heeft voorzien dat het belang der kinderen, dat enkel voor oogen mag genomen worden, gemakkelijk zou geschaad worden door den schuldigen echtgenoot, indien hem de macht zou gegeven worden zijn eisch uit te drukken, daar dit gemakkelijk een middel zou worden om oude veeten tegen zijn voormaligen echtgenoot te voldoen. »

Nochtans zijn de voorstanders van deze opvatting het eens om te erkennen dat practisch de schuldige echtgenoot toch zal kunnen tusschenkomen door officieus aan het openbaar ministerie zijn bezwaren aan te duiden om dezes tusschenkomst uit te lokken. Misschien kunnen door deze praktische oplossing alle moeilijkheden opgelost worden, wanneer de vraag wordt ingeleid in den loop der echtscheidingsproceduur. Maar wanneer de echtgenoot na de echtscheiding door afzonderlijke actie zijn eisch wil inleiden, zal hij machteloos staan, vermits zijn eisch, indien hij alleen handelt, eenvoudig niet ontvankelijk zal zijn. (2)

Het zou dan ook veel logischer zijn het onderscheid tusschen theorie en praktijk weg te ruimen en ook in beginsel aan den schuldigen

echtgenoot het recht geven dat men hem practisch toch niet kan weigeren. In Frankrijk is de zaak duidelijk in dien zin opgelost. Men neemt er algemeen aan dat art. 240 B.W. (Wet van 18 April 1896), dat aan de Rechtbank gedurende het huwelijk het recht toekent alle maatregelen tegenover de kinderen te treffen, op vraag van een der partijen of van rechtswege, ook toepasselijk is op de echtscheiding. (3)

Ook dient het concept van het woord « familie » van art. 302 B.W. verruimd en hieronder begrepen elke verwante, zelfs vriend van den echtgenoot. Tevens zal ook de Rechtbank zelve van rechtswege mogen tusschenkomen, wanneer ze het nuttig oordeelt. (4)

Ook de tegenstanders van een ruime opvatting nemen in het algemeen aan dat de Rechtbank op zijn vraag aan den schuldigen echtgenoot een termijn kan toestaan om hem toe te laten den familieraad bijeen te roepen (5). De Rechter is dan echter door de beraadslaging van den familieraad niet gebonden. (6)

In het toekennen van de bewaking komen in aanmerking, het geslacht van de kinderen, hun jeugdige ouderdom, de onbekwaamheid of ziekte of kennelijk wangedrag van één der echtgenooten, het milieu. De beweegreden is altijd het meerder welzijn der kinderen.

De vraag mag in den loop der proceduur van echtscheiding ingeleid ofwel door afzonderlijke actie na de uitspraak der echtscheiding, zolang de minderjarigheid der kinderen duurt (7). De maatregelen kunnen altijd op vraag van één der partijen door de Rechtbanken herroepen worden (8). De Rechtbanken, die een tijdelijken toestand voorzien kunnen zelfs de maatregelen beperken tot een zeker aantal maanden of jaren, dit zou het geval zijn wanneer de Rechtbank het kind toevertrouwt aan de schuldige moeder omdat het een jong meisje geldt ofwel enkel om den jeugdigen ouderdom van het kind. (9)

Het is de Rechtbank, die de echtscheiding uitgesproken heeft, die bevoegd is om te kennen zoowel over de te treffen maatregelen bij of na de uitspraak der echtscheiding als over de herroeping. (10)

Vóór het K.B. van 7 Februari 1936, art. 268 B.W., was er oneenigheid over de bevoegdheid van den voorzitter zetelende in kortgeding, gedurende de proceduur van echtscheiding. Meestal nam men de bevoegdheid van den Voorzitter

slechts aan in spoedeisende gevallen en wanneer de beslissing van den voorzitter geen inbreuk tegen den hoofdeisch kon doen. (11)

Het nieuw art. 268 B.W. heeft de macht van den voorzitter in kortgeding zeer sterk uitgebreid, het bepaalt: « De voorzitter, zetelende in kortgeding kent in elken stand van het geding over de voorloopige maatregelen met betrekking tot den persoon en de goederen, zoowel van de partijen als van de gemeenschappelijke kinderen. » Het K.B. van 7 Februari 1936 brengt de bepalingen over de echtscheiding in overeenstemming met art. 214j B.W. (wet 20 Juli 1932), dat eveneens aan den voorzitter bevoegdheid toekent om zekere voorloopige maatregelen te treffen in het belang der kinderen en der echtgenooten, gedurende het huwelijk.

Naar gelang men de toepassing van art. 214j of art. 268 B.W. vordert zal de tusschenkomst van den voorzitter het karakter vertoonen van een familiale jurisdictie of van de gewone bevoegdheid in kortgeding (Piérard. Précis du divorce et de la Séparation de corps 1938, n° 84).

Art. 268 is eveneens toepasselijk op bewarende maatregelen.

De voorloopige maatregelen blijven in beginsel slechts van kracht, zoolang de procedure in echtscheiding loopt. (12)

De voorloopige maatregelen kunnen in elken stand van het geding worden aangevraagd. Daaruit volgt, en dit wordt bevestigd door de voorbereidende werken, dat ze incidenteel aan een vraag van echtscheiding ofwel door afzonderlijken hoofdeisch mogen worden ingeleid, van af het rekwest in echtscheiding tot aan de eindbeslissing in verbreking. De incidenteele eisch mag worden ingeleid door beteeken-de besluiten of door gewone zittingsbesluiten. (13)

De voorzitter mag echter van rechtswege geen beslissingen treffen.

Zoowel voor de incidenteele als voor de hoofdeisch zal de tusschenkomst der pleitbezorgers facultatief zijn (respectievelijk art. 241 B.W. en gewone regelen van het kortgeding).

De terugtrekking van de door den voorzitter bevolen maatregelen is mogelijk, zoowel door den voorzitter zelve, zelfs op mondelinge vraag van één der partijen, als door de Rechtbank.

In tegenstelling met hetgeen algemeen aangenomen wordt, nopens de voorloopige maat-

regelen bevolen ingevolge art. 214j, zou beroep mogelijk zijn, wanneer de voorzitter handelt ingevolge art. 268, daar hij dan handelt ingevolge zijne gemeenrechterlijke bevoegdheid in kortgeding.

De voorzitter zou geen arrest van het Beroepshof betreffende voorloopige of beschermende maatregelen mogen te niet doen. (14)

De bevoegdheid van den voorzitter in kortgeding blijft betwist wanneer het een eisch geldt, na de uitspraak der echtscheiding ingeleid. Echter in toepassing van de algemeene beginselen over het kortgeding kan men aannemen dat de voorzitter bevoegd is in spoedeisende gevallen. Bij voorbeeld om, bij weigering van den bewakenden echtgenoot, een dringend recht van bezoek bij een zwaar ziek kind toe te staan.

De uitgebreidheid van het recht van bewaking?

Zoolang de kinderen minderjarig zijn behoeven ze hulp en bijstand, ze kunnen derhalve niet aan de verdeelde zorg van beide echtgenooten, die voortaan een materieel en zedelijk onderscheiden leven zullen leiden, overgelaten worden. Noodzakelijkerwijze moet één van beide echtgenooten de zorg over de kinderen dragen. Over de uitgebreidheid van dit recht is men het echter volstrekt niet eens.

Volgens sommige auteurs (Piérard. Divorce et Séparation de Corps II n° 782 en vlg.; De Page II n° 985; Laurent III n° 294) bestaat het recht van bewaking enkel in de materiele zorg over het kind. Hij, die het recht bekomt heeft natuurlijk de vaderlijke autoriteit, maar enkel onder het eerbiedigen van de autoriteit van den anderen voormaligen echtgenoot, de door hem getroffen maatregelen zullen slechts voorloopig gelden, zoolang er vanwege den anderen echtgenoot geen verzet komt. De Rechtbank zal over de eventuele bezwaren van dezen laatste beslissen. De echtgenoot van het bewakingsrecht beroofd zal derhalve het recht genieten, vrijelijk naar goeddunken zijn kinderen te bezoeken, ze te ontvangen, alle maatregelen te treffen om zijn autoriteit te laten gelden, onder het enkel voorbehoud dat hij zich over de materiele verzorging niet te bekommeren heeft. De Page maakt bovendien onderscheid of het kind toegekend wordt aan de schuldige moeder of aan den schuldigen vader. Indien de vader, zal het gemeen recht van staande het huwelijk toepasselijk blijven en

zal hij de voorrang behouden, alsook de zedelijke intellectuele en philosophische leiding. Indien de moeder, zal deze enkel de materiele zorg dragen en de vader de intellectuele en zedelijke leiding behouden.

Het bewakingsrecht zou dus in geen geval met zich brengen het recht op aanduiding van de instelling waar de kinderen zullen opgevoed worden. (15)

Deze opvatting schijnt het controlerecht, waarvan sprake in art. 303 B.W. al te veel uit te breiden en luidt tusschen de twee echtgenooten een systeem van principieele gelijkheid in, waarin echter al de nadeelen rusten op degene, die het bewakingsrecht bekomt, vermits deze al de materiele bekommernissen zal dragen, zonder dat hij in de leiding van de opvoeding eenige compensatie kan vinden. De moeder, die de bewaking bekomt zal zich tegenover den vader, zelfs den schuldigen vader, in een toestand van volledige minderwaardigheid bevinden.

Alle doelmatige opleiding van het kind wordt hierdoor practisch onmogelijk en zulke opvatting kan vanwege den toezichthoudenden echtgenoot, die zijn gescheiden gezelschap niet altijd genegen is, aanzetten tot tergende maatregelen, tot groot nadeel der kinderen, wier welzijn men ten slotte toch beoogt.

Het schijnt dan logischer te beslissen (Planiol en Ripert t. II) dat de echtgenoot, die de bewaking bekomt ook het recht van intellectuele en zedelijke opleiding zal hebben onder het toezicht van den anderen echtgenoot. Dit toezicht zal eventueel door de Rechtbanken gecontroleerd worden.

De vrouw, die de bewaking bekomen heeft kan zich burgerlijke partij stellen, zonder dat de minste machtiging hiervoor vereischt is, in de strafrechterlijke vervolgingen tegen haar voormaligen echtgenoot ingespannen voor ontvoering harer kinderen. (16)

Volgens sommigen zal het wettelijk beheer over de goederen der kinderen toebehooren aan den echtgenoot, die de bewaking heeft onder controle van den anderen echtgenoot. (17)

Volgens anderen blijft het wettelijk beheer altijd aan den vader toevertrouwd, bewerende dat de Rechtbanken niet het recht hebben het beheer der goederen aan een toezicht te onderwerpen, dat de wet niet voorzien heeft (18). Men mag hier niet verwarren met het genot der goederen van de kinderen dat altijd aan

den echtgenoot, die de echtscheiding bekomt zal toebehooren, art. 386 B.W.

Het recht van toezicht voorzien door art. 303 B.W. bestaat vooral in het bezoek en briefwisselingrecht. Men mag een kind niet verbieden brieven te schrijven of te ontvangen van zijn vader of moeder. Het recht van bezoek zou slechts kunnen ontnomen worden bij totaal verval der vaderlijke macht. Een eisch tot ontzetting van de vaderlijke macht moet ten andere door afzonderlijke actie ingeleid. Nochtans mogen de Rechtbanken het bezoekrecht reglementeeren, de wijze, de plaats, de tegenwoordigheid van bepaalde personen aanduiden (19). Indien de echtscheiding ten laste van de moeder wordt uitgesproken voor zware beledigingen, en zij den persoon waarmede ze zich laakbaar gedragen heeft hertrouwd, is er reden haar te verbieden nog ten harent het bezoek der kinderen te ontvangen, en zelfs het aantal bezoeken te beperken (20).

Beide echtgenooten blijven gehouden naar hun vermogen voor het onderhoud hunner kinderen bij te dragen. Een echtgenoot kan zich niet van zijne verplichting tot onderhoud ontlasten onder voorwendsel dat de andere hem niet in de gelegenheid stelt zijn toezichtsrecht uit te oefenen, zoo ook kan de echtgenoot het toezichtsrecht niet weigeren onder voorwendsel dat de andere aan zijn onderhoudsplicht niet voldoet (21). Beide echtgenooten vinden in art. 313 B.W. de basis van een actie om hun voormaligen gezelschap te verplichten om in het onderhoud hunner kinderen tusschen te komen. Nochtans mag de Rechtbank in beginsel geen zekerheid stellen om deze verplichting te verzekeren.

Er wordt algemeen aangenomen dat de wettelijke woonplaats der kinderen zich bevindt bij den echtgenoot, die de bewaking heeft (Piérard II N. 782 en vlg.).

Voor de toestemming tot het huwelijk der kinderen blijft de toestemming van den vader in alle gevallen vereischt. Bij niet accoord zal de meening van den vader de voorrang verdienen.

Wat de ontvoogding betreft is er meer betwisting.

Een eerste opvatting geeft dit recht, hoe de toestand ook weze, slechts aan den vader alleen (Demolombe III N^r 405; Huc II 431). Een tweede opvatting geeft dit recht aan den vader alleen, als hij de bewaking heeft, maar indien

de bewaking aan de moeder werd toevertrouwd zal deze niet kunnen ontvoogden zonder toestemming van den vader. Indien het kind aan een derde werd toevertrouwd, zou men eveneens de toestemming van dezen derde moeten verkrijgen. Een laatste opvatting vereischt in ieder geval en de toestemming van den vader en deze van de moeder (Laurent II N° 199; Piérard II N° 793).

Wanneer zal de bewaking aan een derde toevertrouwd worden?

Wanneer beide echtgenooten niet in de mogelijkheid zijn voor de opvoeding hunner kinderen te zorgen ofwel beiden door de Rechtbank onwaardig worden bevonden. Deze derde zal meestal een liefdadige of onderwijsinstelling zijn. Sommige auteurs beweren dat dan een voogd zou moeten benoemd worden. Deze stelling is echter niet te verdedigen vermits de voogdij, die wettelijk aan den vader toebehoort, enkel bij den dood kan openvallen om dan aan de moeder toe te behooren.

Aan den derde worden in het algemeen dezelfde rechten toegekend als aan den echtgenoot, die de bewaking bekomt, welke min of meer zullen uitgebreid zijn naar gelang hooger besproken opvattingen.

Men geeft hem het recht om een actie tegen de echtgenooten in te leiden om hen te verplichten in het onderhoud van de kinderen te voorzien. De Rechtbank zou bij de uitspraak der echtscheiding het door ieder echtgenoot evenredig te dragen deel in het onderhoud kunnen vaststellen.

Hoe moeten de overeenkomsten door de echtgenooten nopens de bewaking der kinderen getroffen behandeld?

Volgens Planiol en Ripert (t. II N° 650 en vlg.) moeten de Rechtbanken alle overeenkomsten der echtgenooten hieromtrent eerbiedigen, zoo er geen werkelijke reden van verval bestaat en het belang der kinderen niet in het gedrang komt. Hij wordt hierin door een groot deel der fransche en weinige belgische rechtspraak gevolgd (22). De Rechtbanken mogen de ouders uitnoodigen zich nopens de bewaking onderling te verstaan, en tevens voorzien dat hunne eventueele oneenigheid door den voorzitter in kortgeding zal beslecht worden (23).

De overtalrijke rechtsleer en rechtspraak meenen echter dat zulke overeenkomsten van alle wettelijke waarde onthloot zijn daar de wettelijke bepalingen over de bewaking der

kinderen van openbare orde zijn. Dit geldt zoo- wel voor de algemeene toezegging (24), als voor de overeenkomsten nopens het onderhoud (25), als voor het toewijzen van de kinderen aan een instelling waar we zullen opgeleid worden (26).

Welk gevolg heeft de dood?

In het gemeen recht wanneer één der echtgenooten sterft, valt de voogdij open, de overlevende echtgenoot is gelijktijdig belast met de volheid der vaderlijke macht en der voogdij, art. 302 doet daaraan geen afbreuk. Waaruit volgt dat, indien de overlevende de bewaking niet had, hij de onvoorwaardelijke teruggave der kinderen zal kunnen eischen (27). De echtgenoot met de bewaking gelast zou niet in een testament over deze bewaking kunnen beschikken en zodoende afbreuk doen aan de vaderlijke macht van zijn vroegeren echtgenoot (28). Indien de echtgenoot, die de bewaking had, overleeft, zal hij de volheid der vaderlijke macht samen met de voogdij bekomen.

G. EILERS.

(1) De Paepé II, 915 en vlg.; Piérard II, 782 en vlg.; Laurent III, n. 293, Supp. I, n. 772; Brussel, 13 Nov. 1889, Pas. 1891, II, 51; Gent, 9 Juli 1887, Pas. 1888, II, 46; Brussel, 13 Dec. 1925, Pas. 1926, II, 44.

(2) Brussel, 13 Dec. 1925, Pas. 1926, II, 44.

(3) Cass. fr. 25 déc. 1896, D. P. 1897; cass. fr. 23 Juli 1923, D. P. 1924, I, bl. 72.

(4) Planiol en Ripert II, n. 650; Req. 21 Februari 1893 D. 931, 729; Williquet, bl. 263.

(5) Luik, 23 Juli 1896, Pas. 1897, II, 34.

(6) Gent 30 Juli 1887, P.P. 1889, n. 1410.

(7) Brussel 13 Nov. 1889, Pas. 1891, II, 51; Gent 9 Juli 1887, P.P. 1888, n. 343.

(8) Baudry Lacantinerie IV, n. 274; Brussel 13 Nov. 1889, Pas. 1891, II, 51.

(9) Luik 11 Juli 1881, Pas. 1881, II, 307.

(10) Luik 13 Juli 1896, Pas. 1897, II, 341.

(11) De Paepé, Etudes sur la compétence civile I, bl. 391, n. 45; Brussel 26 Januari 1881, B.J. 579.

(12) Burgerlijke Rechtbank Antwerpen, 10 Maart 1930, Pas. 1931, III, bl. 103.

(13) Luik 28 Januari 1937, Journ. des trib. 1937, col. 294.

(14) Comp. Brussel 13 Juni 1936, Belg. Jud. 1937, col. 213.

(15) Burg. Brussel 20 Februari 1908, B.J., bl. 307; Burg. Nijvel, 4 April 1906, Pas. 1906, III, bl. 198.

(16) Cass. fr. 9 Januari 1931, D.H. Februari 1931.

(17) Baudry Lacantinerie IV, n. 272; Laurent III, n. 296; burg. Antwerpen 6 Nov. 1893; Brussel 26 November 1894, P.P. 1896, 452-453; Brussel I, Mei 1931, Pas. 1931, II, 145.

(18) Aix 3 April 1906, Pas. 1917, IV, 44; Aix 29 Oct. 1931, P.P. 1932, n. 186; Burg. Brussel 28 Juni 1930, Pas. III, 155.

(19) Gent 14 Juli 1887, P.P. 1889, n. 1420.

(20) Verviers 17 Mei 1890.

(21) Cass. fr. 29 Juni 1928, Pas. 1930, I, 24; Luik, 23 Juli 1896, Pas. 1897, II, 47.

(22) Req. 4 Juli 1893, D. 1894, I, 23, S. 1893, 424; Brussel 13 Januari 1897, Pas. 1897, II, 213.

(23) Req. 21 Januari 1925, D.H. 1925, bl. 99.

(24) Laurent suppl. I, n. 776; Huc II, n. 429; Burg. Brussel 29 April 1896, Pas. 1896, III, 196.

(25) Luik 19 Februari 1852, Cass. fr. 3 Januari 1893; Demolombe Mariage et Séparation de corps.

(26) Burg. Seine 30 Juni 1897, Gaz. des Trib. 14 août 1897; Burg. Seine 28 Juni 1926, Dall. H. bl. 492.

(27) Pand. Belges Divorce n. 2220; Laurent suppl. I, n. 784; Baudry Lacantinerie, II, n. 272.

(28) Burg. Seine 22 Januari 1892, Wet 2 Mei 1892.

RECHTSPRAAK

173 HOF VAN ASSISEN DER PROVINCIE OOST-VLAANDEREN

2 Juli 1937.

Voorzitter : M. Fiers.

O.M. : M. Opdebeeck J.

Pleiters : Mrs. Logtenburg en Sevens.

BURGERLIJKE PARTIJ. — DAGVAARDING DER
BURGERLIJKE VERANTWOORDELIJKE PARTIJ.
— NIET ONTVANKELIJK VOOR HET ASSISENHOF.

De dagvaarding voor het Assisenhof van de partij die burgerlijk verantwoordelijk is voor de handelingen van den beschuldigde is niet ontvankelijk.

Art. 359 van het Wetboek van Strafvordering bepaalt op beperkende wijze tegen welke personen vragen van schadevergoeding voor het Hof van Assisen mogen worden ingeleid; de burgerlijk verantwoordelijke partij wordt daarbij niet vermeld.

Art. 369 van hetzelfde wetboek voorziet geenszins de veroordeeling van de burgerlijk verantwoordelijke partij tot de kosten.

Bollaert t/ Moureaux.

Gezien de geschreven besluiten der eischende partij en gehoord Mr Logtenburg haren raadsman in zijne middelen tot staving derzelve;

Gezien de geschreven besluiten der verwerende partij en gehoord Mr Stevens, advocaat in zijne middelen van verweer;

Gehoord den heer Jozef Opdebeeck, Substituut Prokureur Generaal in zijn advies;

Gezien het arrest van dit Hof van Assisen in dato 1 Juli 1937, bij hetwelk de zaak van het Openbaar Ministerie tegen de Clercq Gustaaf; en die van Bollaert Petrus tegen Moureaux Charles werden samengevoegd, en door het Hof werd beslist dat over het tusschengeschied zou geveld worden voor de pleidooien over den grond der zaak;

Overwegende dat bij exploit van deurwaarder Merainy te Brussel in dato 23 Juni 1937, Bollaert Petrus de dagvaarding heeft gegeven aan Moureaux Charles om als burgerlijk verantwoordelijke persoon over de daden van zijnen aangestelde De Clercq Gustaaf, te verschijnen, op 1 Juli 1937 voor het Hof van Assisen van Oost-Vlaanderen ten einde gedaagde te hooren veroordeelen tot de betaling eener som van 50.000 frank als herstelling der schade door verzoeker geleden ten gevolge en ter oorzaak van de misdaad waarvoor De Clercq Gustaaf, aangestelde van gedaagde, thans voor het Hof van Assisen terecht staat;

Overwegende dat, naar gelang van hare bewoordingen en van de gevraagde veroordeeling, die dagvaarding moet aanzien worden als eene aanstelling voor het Hof van Assisen van den verzoeker Bollaert Petrus als burgerlijke partij tegen de zoogezegde burgerlijk verantwoordelijke partij Moureaux Charles;

Overwegende dat ingevolge artikel 4 der wet van 17 April 1878, de burgerlijke vordering kan vervolgd worden terzelfder tijd en voor dezelfde rechtters als de publieke vordering;

Overwegende dat deze wetsbepaling slechts toelaat eene burgerlijke vordering voor een strafrechter in te spannen, wanneer deze burgerlijke vordering afhangt van de publieke vordering terzelfder tijd voor den strafrechter ingeleid wegens het nadeelig feit waarvan herstelling wordt gevraagd, in andere woorden: wanneer de burgerlijke vordering haar steun vindt in eene overtreding van de strafwet door den aangesproken persoon gepleegd;

Overwegende dat de burgerlijke vordering van Bollaert Petrus tegen Moureaux Charles geenszins op een misdrijf steunt dat door Moureaux Charles zou gepleegd geweest zijn; dat de fout die aan Moureaux Charles verweten wordt, geene overtreding van de strafwet uitmaakt;

Overwegende dat, indien aan de correctionele en politierechtbanken door de wet zelf de toelating wordt verleend de burgerlijk verantwoordelijke partij tot schadevergoeding te veroordeelen, die uitzondering tot de Hoven van Assisen niet mag uitgestrekt worden;

Dat inderdaad, de schikking van artikel 4 der wet van 17 April 1878, eene uitzondering uitmaakt aan de orde der rechtsmachten en aan de regelen der bevoegdheid, en dus streng en stricto modo moet verklaard worden;

Overwegende dat er door geen enkele wetsbepaling aan de Hoven van Assisen het recht toegekend wordt, veroordeelingen tegen de burgerlijk verantwoordelijke partij tot de kosten niet voorziet;

Overwegende dat artikel 359 van het wetboek van Strafvordering beperkenderwijze de personen bepaalt tegen dewelke de vragen tot schadevergoeding voor het Hof van Assisen zullen mogen ingebracht worden; dat de burgerlijk verantwoordelijke persoon erin niet vermeld staat;

Overwegende dat artikel 369 van zelfde wetboek de gebeurlijke veroordeeling der burgerlijk verantwoordelijke partij tot de kosten niet voorziet;

Overwegende dat door artikel 373 zelfde wetboek, het recht zich in verbreking te voorzien enkel aan den veroordeelde, aan den Prokureur-Generaal en aan de burgerlijke partij toegekend wordt, en niet aan de burgerlijk verantwoordelijke partij als wanneer integendeel dat zelfde recht in correctionele en politiezaken ook aan de burgerlijk verantwoordelijke partij erkend wordt; (art. 177 en 216);

Overwegende dat uit het stilzwijgen der wet aangaande de tusschenkomst van den burgerlijk verantwoordelijke persoon in zake van misdaden voor het Hof van Assisen gebracht met zekerheid mag afgeleid worden, dat de wetgever aan het Hof van Assisen het recht niet heeft willen verlenen veroordeelingen tegen de burgerlijk verantwoordelijke personen uit te spreken;

Overwegende dat dienvolgens de vraag in tusschenkomst van Bollaert Petrus tegen Moureaux Charles als burgerlijk verantwoordelijk over de daden van zijnen aangestelde, De Clercq Gustaaf, en zijne aanstelling als burgerlijke partij tegen denzelfden Moureaux Charles als niet ontvankelijk voorkomen;

Om deze redenen, het Hof, gehoord de partijen alsmede het Openbaar Ministerie, den beschuldigde en zijne raden, alle meerdere conclusiën van de hand wijzende als ongegrond:

Verklaart de vraag in tusschenkomst van Bollaert Petrus tegen Moureaux Charles en zijne aanstelling als burgerlijke partij tegen denzelfden niet ontvankelijk;

Stelt Moureaux Charles buiten zaak zonder kosten;

Veroordeelt Bollaert Petrus tot de kosten van het tusschengeschied.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer. — 1 October 1938.

Voorzitter: M. Godding.

Raadsheeren: MM. De Ridder en Simon.

O.M.: M. Van der Perren.

Pleiters: Mrs. J. De Weerd, R. Victor en A. Van Rompaey.

BESTUURLIJK RECHT. — GEMEENTELIJKE MUZIEKSCHOOL. — AFSCHAFFING. — RECHT VAN LEERAARS OP WACHTWEDDE.

Leeraars eener Gemeentelijke Muziekschool hebben recht op wachtwedde bij afschaffing van de School. Deze afschaffing is ten hunnen opzichte een afschaffing van hun bediening.

Het is niet noodig dat, alvorens hun vordering in te leiden, de leeraars door den bevoegden Minister in beschikbaarheid worden gesteld.

Daar de afschaffing der School dateert van 1 Juni 1933 wordt het recht op wachtwedde bepaald overeenkomstig de wet en Koninklijke besluiten alsdan van kracht en niet volgens het Koninklijk besluit van 5 April 1935 dat geen retroactieve kracht bezit.

Leeraars der Muziekschool van Hoboken
t/ Gemeente Hoboken

Overwegende dat de vorderingen n^{rs} 12837 en 12838 van den algemeenen rol nauw verknocht zijn en als dusdanig dienen samengevoegd in het belang van eene goede rechtsbedeeling;

Overwegende dat nagemelde feiten tot de vordering aanleiding gaven:

Sinds ettelijke jaren bestond er te Hoboken een muziekschool. Appellanten van Horebeek, Kemps en Van der Borcht en geïntimeerden gaven er les;

Den 27 Mei 1933 berichtte de burgemeester van Hoboken per aangeteekenden brief de belanghebbenden dat den vorigen dag de gemeenteraad beslist had de gemeentelijke muziekschool af te schaffen en dienvolgens de bediening der leerkrachten

en bewuste school den 1 Juni e.k. ophield te bestaan; dat vanaf dien dag geen vergoeding meer zou uitgekeerd worden aan de leeraars;

Aangewende pogingen om bedoelde beslissingen te doen intrekken of wijzigen bleven zonder uitwerking;

Op grond van bovenstaande feiten deden de leden van het onderwijzend personeel der afgeschafte school de Gemeente Hoboken dagvaarden voor de Burgerlijke Rechtbank te Antwerpen, ten einde zich te hooren veroordeelden tot het betalen van numeriek bepaalde geldsommen per jaar, zulks vanaf 1 Juni 1933, als wachtgeld, dit onder voorbehoud van vermindering of ander bepaling in den loop van het geding;

Overwegende dat de Gemeente Hoboken beweert dat de rechterlijke macht niet bevoegd is om het geschil te beslechten; dat zij bovendien en de ontvankelijkheid en de gegrondheid van den eisch betwist;

Overwegende ten aanzien van de bevoegdheid, dat de oorspronkelijke eischers beweren dat naar het bestaande recht de opheffing van hunnen dienst aanleiding gaf tot hunne inbeschikbaardheidstelling en het betalen van een wachtwedde;

Overwegende, dat zulk recht, in het geval het bestaan er van bewezen wordt, onbetwistbaar deel uitmaakt van het patrimonium van de rechthebbende, misdien een burgerlijk recht is;

Dat hieruit volgt dat de vordering die het betalen beoogt van een wachtwedde waarop de eischer beweert recht te hebben volgens de wet en de administratieve verordeningen in de bevoegdheid ligt van de rechterlijke macht;

Dat in tegenstrijd met het beweren der Gemeente Hoboken geen onderscheid dient gemaakt naar gelang het gaat om de enkele afschaffing van een ambt of van een bediening of om het geheel en al afschaffen van een facultatieve gemeentelijke inrichting;

Dat het immers opvallend is, dat laatsbedoelde maatregel stilzwijgend, doch niettemin noodzakelijkerwijze afschaffing van ambten of bedieningen medebrengt en neerkomt op datgene de wetgever juist heeft willen verhinderen het brutaal en oogenblikkelijk berooven van een kostwinning;

Overwegende met betrekking op de ontvankelijkheid van de vordering dat blijkens voorgebrachte bescheiden appellanten Van Horebeek en Kemps, den 10 December 1920 tot leeraar werden benoemd in de gemeentelijke muziekschool van Hoboken, dat Van der Borcht Honoré, die den 30 December 1927 bepaald als leeraar in voormelde onderwijsinrichting werd benoemd wel appellant Van der Borcht Joannes, Horonens Gislenus is; dat geïntimeerden respectievelijk als directeur en leeraars in bovenvermelde school werden benoemd;

Dat weliswaar, de Gemeente Hoboken aanvoert, dat de thans voorgelegde elementen, haar niet werden medegedeeld;

Dat zij echter de bescheiden niet aanduidt die haar niet werden medegedeeld en hierop nadruk

legt, dat de beoordeelingselementen waarvan gewag geenszins verschillen van degene die vroeger alleen aan de rechtbank werden medegedeeld;

Dat ze derhalve geen belang heeft bij het opwerpen der exceptie van niet mededeeling der processtukken;

Overwegende, dat appellante bovendien opwerpt dat « beroepen », alvorens aanspraak te doen op een numeriek bepaalde som hun recht op wachtgeld moesten doen vaststellen, dat zij verzuimden zulks te doen en hunne vordering dienvolgens niet ontvankelijk is;

Overwegende hieromtrent dat bewust middel, zooals dit is toegelicht aan de debatten geenerlei steun vindt in eenig wetsbepaling; dat hieruit volgt dat geïntimeerden en eveneens appellanten Van Horebeeck-Kemps en Van der Borghst al de middelen waarop zij hunnen eisch gronden simul en semel mogen doen gelden;

Overwegende, dat de vraag of de vordering al dan niet een degelijken grond vindt in de wet en in de Koninklijke Besluiten waarop de oorspronkelijke eischers zich beroepen den grond van het te beslechten geschil raakt;

Ten gronde :

Overwegende, dat luidens art. 3 der wet van 31-3-1884 de leden van het administratief en onderwijzend personeel der instellingen van gemeentelijk onderwijs in beschikbaarheid kunnen gesteld worden wegens ziekte of in het belang van den dienst door de Minister van Openbaar Onderwijs, hetzij op voorstel van den gemeenteraad, hetzij ambtshalve, den gemeenteraad gehoord;

Dat het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1933 aangaande de inbeschikbaarheidstelling der leden van het administratief onderwijs en onderwijzend personeel der onderwijsinstellingen bepaalt, dat de personen vermeld in art. 3 en 10 der wet van 31-3-1884 inzonderheid de leden van het administratief en onderwijzend personeel der instellingen van gemeentelijk onderwijs in beschikbaarheid kunnen gesteld worden o.m. wegens opheffing van bediening;

Dat volgens art. 2 van vorenbedoeld koninklijk besluit de in art. 1 van dit besluit opgenoemde personen recht hebben op een wachtwedde ingaande den dag die de schorsing volgt van de activiteitswedde;

Overwegende, dat de gemeente Hoboken beweert dat de wet van 31-3-1884 ter zake niet toepasselijk is omdat de Muziekschoolweskwestie een facultatieve schoolinrichting is en dat geïntimeerden en appellanten van Horebeeck, Kemps en Van der Borghst niet onderwijzers of leeraars zijn in den zin door de wet aan die benamingen gehecht, dat zij geen beroep van hun onderwijs maken, althans geen zes uren per dag er aan besteden;

Overwegende dat de wet van 1884 en de koninklijke besluiten ter uitvoering van voormelde wet geen onderscheid maken tusschen de facultatieve en de verplichte schoolinrichtingen;

Dat het voorgegeven onderscheid evenmin steun vindt in den geest der wet;

Overwegende dat art. 2 der wet van 21 December 1927 betreffende de statuten der beambten, bestatigden en aangestelden der gemeenten, eenvoudig de voorwaarde stelt onder dewelke voorbedeelde gemeentebeambten als beroepsaangestelden worden beschouwd voor de toepassing van gezegde wet;

Dat, waar geen aanspraak wordt gemaakt op de voordeelen, toegekend door de wet van 21 December 1927, art. 2 der wet in aanmerking komt;

Overwegende, dat appellante de toepasselijkheid van de wet van 31-3-1884 en van de koninklijke besluiten tot uitvoering dier wet betwist daartoe aanvoerende dat de primaire eischers tot heden toe niet inbeschikbaarheid werden gesteld;

Overwegende hieromtrent dat, waar het gaat om een der bij art. 1, 1e, 2e 4e van het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1933 voorziene gevallen (inbeschikbaarheidstelling wegens ziekte, gebrekkelijkheid of ongeval, in het belang van den dienst, bij maatregel van orde) de inbeschikbaarheid moet uitgesproken worden door den Minister van Openbaar Onderwijs, die alleen bevoegd is om te beslissen of er al dan niet daartoe voldoende termen zijn; dat overigens, zolang de Minister niet in beschikbaarheid stelt er geen sprake kan zijn van schending van een burgerlijk recht daarin zulk geval de betrokkene leeraar zijn activiteitswedde behoudt;

Dat integendeel de opheffing van bediening recht geeft op het wachtgeld voorzien bij de wetten van verordeningen, dat de vraag of er voldoende termen tot inbeschikbaarheidstelling zijn, in het geval waarvan gewag, niet ter beoordeeling ligt van den Minister van Openbaar Onderwijs;

Overwegende dat het herstel van een geschonden burgerlijk recht noch rechtstreeksch noch onrechtstreeksch kan verhinderd worden door de bestuurlijke macht;

Dat derhalve de vordering niet kan voorbarig of ongegrond worden verklaard om reden dat de oorspronkelijke eischers niet in beschikbaarheid werden gesteld;

Overwegende dat de wachtgeldten tot het betalen derwelke appellante door de rechtbank werd veroordeeld diegene zijn die door de wet van 31 Maart 1884 en het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1933 werden voorzien;

Dat de grond van voormelde wettelijke bepalingen appellanten Van Horebeeck, Kemps en Van der Borghst recht hebben op de navermelde wachtgeldten ;

$$1) \text{ Van Horebeeck 16 jaar dienst : } 12555 \times 3 \\ \hline 4$$

9.416,25 fr.

$$6885/3$$

$$2) \text{ Kemps 15 jaar dienst : } \frac{\quad}{4} : 5163,75 \text{ fr.}$$

$$6075 \times 2$$

$$3) \text{ Van der Borghst 7 jaar dienst : } \frac{\quad}{3} : 4050$$

frank.

Overwegende dat het Koninklijk Besluit van 5 April 1935 betreffende de « ter beschikkingstelling der leden van het personeel der door den Staat gesteunde gemeentelijke muziekscholen » geen terugwerkende kracht heeft, derhalve ter zake niet toepasselijk is, zooals trouwens appellante uitdrukkelijk bekend ;

Om deze redenen

Het Hof,

Gehoord in openbare terechtzitting het eensluidend advies van den heer Advocaat Generaal Ost,

Alle niet uitdrukkelijk toegewezen conclusies als ongegrond verwerpende voegt samen als verkocht de zaken ten algemeene rolle ingeschreven sub nis 12837 12838.

Doet het vonnis waarvan beroep te niet doch alleen in zooverre het den eisch van appellanten Van Horebeeck, Kemps en Van der Borgh niet ontvankelijk verklaart ;

Dienaangaande wijzigende veroordeelt de gemeente Hoboken om als wachtgeld te betalen, per jaar en vanaf 1 Juni 1933 aan :

- 1) Van Horebeeck Frans : 9460,25 fr. ;
- 2) Kemps Gustave : 5163,75 fr. ;
- 3) Van der Borgh Joannes, 4050 fr. ;

Veroordeelt de gemeente bovendien tot de gerechtelijke interesten op voormelde sommen ;

Bevestigt de overige beschikkingen van het vonnis die door het hooger beroep bestreden zijn ;

Verwijst appellante, gemeente Hoboken, in de op hooger beroep ontstane gerechtskosten.

175.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

1ste Kamer. — 8 Juli 1938

Voorzitter: M. Verstraete

Rechters: MM. Bervoets en Swennen

O. M.: M. Rutsaert

Pleiter: Mr. Lilar

VADERLIJKE MACHT. — ONTZECCING. — VONNIS BIJ VERSTEEK. — VERZET.

Een vonnis van ontzegging van vaderlijke macht, bij verstek uitgesproken, blijft vatbaar voor verzet niettegenstaande de uitvoering door bijeenroeping van familieraad en aanstelling van voogd. Deze daden vallen niet onder toepassing van art. 159 W. B. R.

Morriens t/ Prokureur des Konings

Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten ; Gezien de stukken des geding, namelijk het verzoekschrift en exploot tot verzet in dato 5 Mei 1938 geboekt en hieraan gehecht ;

Gezien de wet van 15 Juni 1935, art. 68 par. 2 ;

Aangezien het bij verstek op 17 Februari 1934 uitgesproken vonnis den 11 Mei 1934 aan den heer burgemeester afgegeven werd maar aan den be-

langhebbende, die in den vreemde vertoefde, slechts op 25 April 1938 bestelde ;

Aangezien gezegd vonnis den 17 April 1934 een uitvoering bekam door de bijeenroeping van den familieraad en benoeming van de moeder tot voogdes ;

Dat het uit niets blijkt dat aanlegger op verzet die uitvoering op eenigerlei wijze zou vernomen hebben dat bijgevolg bij afwezigheid van een door art. 159 van het wetboek van burgerlijke rechtsvordering voorzien bepaalde akte van uitvoering of van een onwederroepelijke uitvoering van gezegd vonnis. het verzet hetwelk den 5 Mei 1938 geschiedde, te weten 6 dagen na de terhandstelling van het stuk volgens het grootste deel van de doctrine en jurisprudentie ontvankelijk is ;

(Braas, proc. civ. bl. 457 P. B. v. Jug. par défaut 737-736-812-815 ; Civ. Brussel 13.1.1925, P.P. 1925 nr 72, bl. 102 : Cassation fr. 2, XII 1902, D. P. I. 576 ; Cass. Cr. 2.2.1904, D. P. 1.348).

Ten gronde :

Aangezien het vonnis waartegen verzet steunt op een door de correctionele rechtbank van Antwerpen bij verstek uitgesproken veroordeeling wegens verlaten van kinderen ;

Dat betichte echter op verzet vrijgesproken werd en geen andere element aanwezig is om de ontzegging te behouden ;

Aangezien al de kosten veroorzaakt werden door de afwezigheid van aanlegger op verzet en bijgevolg door hem dienen gedragen ;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle andere of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende ;

Rechtdoende tegensprekelijk,

Aanvaardt het verzet tegen het verstekvonnis ten laste van aanlegger op verzet uitgesproken op 17 Februari 1934 en er op recht doende ;

doet het vonnis waartegen verzet te niet ;

Ontheft bijgevolg aanlegger op verzet van alle veroordeelingen ten zijnen laste uitgesproken, namelijk de ontzegging van zijn vaderlijke macht ten aanzien van zijn twee kinderen Jeanne, geboren den 19 Mei 1922 en Emma Renée, geboren den 12 December 1928 ; zegt dat alle maatregelen getroffen ingevolge voormeld vonnis bij verstek als niet bestaande zullen dienen aanzien te worden ;

Legt de kosten ten laste van aanlegger op verzet ;

Geeft akte aan aanlegger op verzet dat hij het geding schat op meer dan 15.000 fr. om te vol-
doen aan de wetten op bevoegdheid en den aanleg.

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

**RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD !!!**

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

176

27 Mei 1938.

Voorzitter: Ridder de Schaetzen.

Rechters: M.M. Van Caeneghem en Ulix.

Pleiters: Mrs Stas en Fransman.

VRUCHTGEBRUIK. — RECHT VAN VERHURING. — BEDRIEGLIJK OPZET. — BEWIJS.

Een vruchtgebruiker is slechts gemachtigd om van zijn recht gebruik te maken als een « goed huisvader ». Hieraan komt hij te kort indien hij het in vruchtgebruik genomen goed verhuurt niet met het doel die goederen te beheeren in het voordeel der naakte eigenaars, maar om dezen te beletten hun eigendom in bezit te nemen. Zulk inzicht kan afgeleid worden uit een reeks omstandigheden die het bedrieglijk opzet duidelijk doen uitschijnen.

L. t/ V.

Overwegende dat een genaamde Jos. P. overleed te Heers in 1922, latende in naakten eigendom aan zijne neven, de aanleggers, een boomgaard, gelegen te Heers « Het Dorp », Sectie A n° 380, groot 47 a. 43 ca. en aan zijn echtgenoot Mevrouw V. het vruchtgebruik ervan;

Overwegende dat deze laatste bedoelde boomgaard in huur gaf aan verweerder mits den prijs van 660 fr. per jaar door huurcontract van 1 Maart 1928, zulks voor den duur van 9 jaar, met dien verstande dat na verloop van dit termijn een nieuwe verhuring van 9 jaar zou in voege treden;

Overwegende dat de vruchtgebruikster overleed te Heers den 18 Maart 1937, dus wanneer de tweede periode van 9 jaren had aangevangen sinds 18 dagen;

Overwegende dat de aanlegger — bewegend dat dit huurcontract werd afgesloten tusschen vruchtgebruiker en verweerder, met het doel de naakte eigenaars te benadeelen en om hun van het rechtmatig gebruik van dit goed te berooven — den tegenwoordigen eisch inspannen met het dubbel doel bedoelde huurovereenkomst verbroken te hooren verklaren en eene vergoeding te bekomen van 6000 frank voor onwettige ingenottreding sinds den dag van het overlijden der vruchtgebruikster;

Overwegende dat aanlegger om te bewijzen dat deze huurovereenkomst werd aangegaan om hen te kort te doen in hunne rechten, aanvoeren dat de huurprijs bespottelijk is, dat de huurder zelf niet uitbaatte, en nooit den huurprijs aan de verhuurster betaalde, dat zij echter niet bewijzen, noch punten van vergelijking aanbrengen om te bewijzen dat de overeengekomen prijs bespottelijk is; dat zij niet bewijzen noch vroegen te bewijzen dat de verweerder zelf niet uitbaatte, en nooit den huurprijs aan de vruchtgebruikster betaalde, dan wanneer de verweerder deze punten stellig betwistte;

Dat trouwens het recht van onderhuren in de huurovereenkomst voorzien was;

Overwegende dat de omstandigheden dat de vruchtgebruikster in 1933 de rechten der aanleg-

gers benadeelde ten voordeele van een genaamden Lavigne, niet toelaat te besluiten dat zij met dezelfde inzichten handelde wanneer zij 5 jaar vroeger een boomgaard verhuurde aan verweerder;

Overwegende dat de eenige omstandigheid dat verweerder neef en erfgenaam van vruchtgebruikster is, niet volstaat om aan de Rechtbank toe te laten te besluiten dat de vruchtgebruikster, zonder afstand te doen van eender welk voordeel van haar genot voor doel had hare familieleden te bevoordeelen ten nadeele van verweerder;

Om deze redenen:

De Rechtbank, verklaart den eisch van aanlegger ontvankelijk, doch ongegrond, wijst aanlegger ervan af en verwijst hem tot de kosten des gedings; geeft akte dat zij de neisch schatten in elk onderdeel, en tegen elke partij op meer dan 12.500 frank.

177

CORRECTIONEELLE RECHTBANK TE GENT (in beroep)

25 Maart 1938.

Voorzitter: M. Desloovere.

Rechters: M.M. Reyckler en de Lanier.

Op. M.: M. Bohijn.

Pleiters: Mrs Dutry en Duchêne.

VERKEER. — INBREUK OP REGLEMENT. — VERWONDING. — BEVOEGDHEID: POLITIERECHTER. — OPENBARE ORDE.

De overgrote meerderheid der rechtspraak neemt aan dat, wanneer de politierechter kennis neemt van een inbreuk op het verkeersreglement en vaststelt dat deze slagen of kwetsuren heeft veroorzaakt, hij zich onbevoegd moet verklaren voor het geheel. Deze rechtspraak stemt volkomen overeen met de grondregels van ons strafrecht. Daar het hier gaat over de bevoegdheid, die de openbare orde aanbelangt, heeft de rechtbank niet alleen het recht maar ook den plicht van ambtswege de onbevoegdheid van den eersten rechter vast te stellen.

Op. Min. t/ Hamelinck, S. M. « Vooruit »,
N. M. Tramways Electriques de Gand.

ADVIES VAN HET OPENBAAR MINISTERIE

De autogeleader Hamelinck Cornelis Karel, in dienst der cooperatief « Vooruit », had te Merelbeke den 2 Oktober 1937, zijn autowagen te dicht geplaatst bij de spoorlijnen van den buurtspoorweg der lijn Gent-Merelbeke;

Hij werd vervolgd door het openbaar ministerie bij de politierechtbank van Ledeberg, bij toepassing van artikel 58 alinea 3 van het algemeen reglement op het verkeer, om zijn voertuig niet derwijze te hebben geplaatst dat de spoorlijnen voldoende vrij waren om de voertuigen op rails gemakkelijk door te laten;

Uit het onderzoek bleek dat Van Hulle Jerom, die insgelijks in de autowagen was gezeten, nevens Hamelinck, ten gevolge der botsing lichaamsleed

had ondergaan en dat onder andere zijn duim was verstuikt geweest;

Dit feit, inzonderlijk met betrek op de overtreding van het reglement op het vervoer, maakt een overtreding uit op artikel 420 van 't Strafwetboek, welk als wanbedrijf is aanzien;

Het is buiten twijfel dat het bundel door den ambtenaar van het openbaar ministerie bij de politierechtbank ter onzer beschikking had moeten worden overgemaakt, omdat niet hij, maar wij, Prokureur des Konings, *alleen* bevoegd zijn om te oordeelen of er voor dit wanbedrijf, ja of neen, vervolg diende te worden ingesteld;

De vraag welke oprijst is de volgende :

Mag of moet de correctionele rechtbank zettende in beroep, *ambtshalve* zich onbevoegd verklaren, ofwel kan zij dit slechts doen op vordering van het openbaar ministerie als deze ter kennis brengt van de rechtbank dat door zijn ambt vervolg zal worden ingesteld voor het wanbedrijf voorzien bij artikel 420 van het Strafwetboek;

Wij zijn van oordeel dat de correctionele rechtbank zich *ambtshalve* niet onbevoegd kan verklaren 't is te zeggen als de Prokureur des Konings beslist dat door hem *geen* vervolg zal worden ingesteld;

Immers, eenerzijds in aanmerking nemende dat de rechtbanken noch rechtstreeks noch onrechtstreeks het recht hebben injuncties te doen aan het openbaar ministerie, in huidige geval, hem te verplichten vervolg in te stellen bij toepassing van artikel 420 van het Strafwetboek, zou anderzijds de beslissing van de Rechtbank die zich *ambtshalve* onbevoegd verklaart voor onvermijdelijk gevolg hebben eene weigering van recht te doen;

Inderdaad indien de Prokureur des Konings geen vervolg instelt voor onvrijwillig lichaamsleed veroorzaakt aan Van Hulle en met samenhang voor de overtreding op het reglement op het verkeer, en dat de correctionele rechtbank niettegenstaande deze beslissing zich onbevoegd verklaart, blijft de ingestelde rechtsvordering door het openbaar ministerie bij de politierechtbank en het daarop gevelde vonnis door de politierechtbank zonder oplossing;

In huidige geval gezien Van Hulle geen schade heeft geleden en hij geen vervolg vraagt, zijn wij van oordeel dat er geen voldoende grond bestaat om vervolg in te stellen;

Dienvolgens vragen wij dat de correctionele rechtbank zich enkel zou bepalen kennis te nemen van de overtreding op het reglement op het verkeer, zooals deze voor de politierechtbank aanhangig werd gemaakt.

De Prokureur des Konings,
(get.) *Raphaël Bohijn*.

VONNIS

Overwegende dat appelland vervolgd werd vóór de Politierechtbank om stilstand genomen te hebben en aldus de spoorlijn niet voldoende vrijgelaten te hebben om een voertuig op rails door te laten (Reglement op het verkeer artikel 58 paragraaf 3);

Overwegende dat het blijkt uit het proces-verbaal (stuk I) waarvan de eerste rechter noodzakelijk

kennis heeft genomen, dat, ten gevolge van het feit ten laste gelegd van appelland, een aanrijding plaats greep tusschen den auto door hem geleid en een tramrijtuig;

Dat, tengevolge van den schok der aanrijding, Van Hulle, die bij appelland in den auto zat, van zijn zitplaats viel en zich den duim der linkerhand verstuikte;

Overwegende dat de eerste rechter zich dus moest rekenschap geven dat de overtreding, die hem werd onderworpen, feitelijk een bestanddeel is van het wanbedrijf voorzien bij artikels 418-420 Strafwetboek waarmede het een ondeelbaar geheel vormt;

Overwegende dat de overgrootste meerderheid der rechtspraak aanneemt dat, wanneer de politierechter kennis neemt van een inbreuk op het verkeersreglement, en vaststelt dat deze slagen of kwetsuren heeft veroorzaakt, hij zich onbevoegd moet verklaren voor het geheel;

Dat deze rechtspraak volkomen overeenstemt met de grondregels van ons strafrecht; (zie: étude doctrinale de Jules Bertin, Rev. ass. et resp. 1933 n° 1146 par. 1, nota Le Paige, Rec. ass. et resp. 1931, 860 Essai de rappel aux principes de l'indivisibilité en matière pénale, Rev. ass. et resp. 1933, 1147);

Overwegende dat het hier gaat over de bevoegdheid, die de openbare orde aanbelangt, en de Rechtbank dus niet alleen het recht, maar den plicht heeft van ambtswege de onbevoegdheid van den eersten rechter vast te stellen;

Overwegende dat het Openbaar Ministerie onbetwistbaar het recht heeft vrijelijk te oordeelen of de openbare rechtsvordering wegens een bepaald misdrijf ja dan neen moet worden ingesteld;

Dat dit recht echter niet medebrengt dat het willekeurig de bevoegdheid kan veranderen door feiten te splitsen die uiteraard ondeelbaar zijn;

Dat in zijn advies, het Openbaar Ministerie de feiten enkel als samenhangend beschouwd, dan wanneer zij feitelijk in zulkdanig eng verband staan, dat ze zich versmelten tot een enkel wanbedrijf, voorzien door artikels 418-420 van het Strafwetboek;

Overwegende dat de Rechtbank, door te beslissen dat de eerste rechter onbevoegd was, en de partijen, bij toepassing van artikel 160 wetboek Strafvordering, naar den prokureur des Konings te verwijzen, dezen niet in 't minst, noch rechtstreeks noch onrechtstreeks bevel geeft een rechtsvordering in te stellen op voet van artikels 418 en 420 van het Strafwetboek;

Dat zij hem integendeel in de mogelijkheid stelt in alle onafhankelijkheid te beslissen over de feiten in hun geheel;

Overwegende dat hier niet ernstig spraak kan zijn van een weigering van recht;

Dat de Rechtbank immers niet zichzelf, maar den eersten rechter onbevoegd verklaart, en dus een beslissing neemt nopens de rechtsvordering, door het Openbaar Ministerie bij de politierechtbank ingesteld en het daarop gevelde vonnis;

Om deze redenen :

De Rechtbank, alle verdere of strijdige conclusies verwerpende als ongegrond, recht doende op tegenspraak, ontvangt het beroep en erover beslissende:

Zegt dat de eerste rechter onbevoegd was, doet dienvolgens te niet het bestreden vonnis zoo op straf als op burgerlijk gebied;

En bij toepassing van artikel 160 Wetboek van strafvordering, verwijst de partijen naar den Procureur des Konings;

Kosten ten laste van den Staat.

Belast het Openbaar Ministerie met de tenuitvoerlegging van het onderhavig vonnis.

NOTA. — Het Openbaar Ministerie heeft zich voorzien in Verbreking tegen dit vonnis.

178

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE BRUGGE

13 October 1938

Voorzitter: Mr. D'Hoedt.

Referendaris: Mr. Maertens.

Pleiters: Mters De Coninck en Carton

FABRIEKMERK. — BEWIJS VAN BESTAAN. — GEBRUIK VAN HET MERK VEREISCHT. GEBRUIK VAN MERK ALS UITHANGBORD OF HANDELSFIRMA. — GEEN NAMAAK OF MISBRUIK.

Het voorleggen van een proces verbaal van nederlegging van een fabriekmerk, is geen voldoende bewijs van het bestaan van het merk; er moet daarvoor bovendien bewezen worden dat de eigenaar van het merk dit laatste gebruikt om zijn produkten te kenmerken en van anderen te onderscheiden.

Het gebruik van een merk als handelsfirma of uithangbord kan niet aanzien worden als namaak of misbruik van een fabriekmerk.

Automobiles Citroën t/ Van Parys.

Aangezien eischeres de verbreking ex nunc vraagt van de overeenkomst van 31 Maart 1934 wegens onuitvoering van verweerder's verbintenissen met als volgt :

1. verbod voor den verweerder het woord Citax en de kleuren : oranje en bruin te gebruiken;

2. betaling van een schadevergoeding van 250.000 frank, later verminderd op 75.000 frank;

Aangezien verweerder door deze overeenkomst de toelating kreeg het nedergelegd fabriekmerk Citax te gebruiken, dat, volgens eischeres, de vervoerzaken kenmerkt, die werken onder het toezicht en het bestuur van eischeres, dit op last van:

1. nieuwe berlines Citroën 8 en 10 P.K. te gebruiken;

2. ze te vernieuwen op gepasten tijd en, in den regel, na een gebruik van 100.000 km., enz.;

Aangezien verweerder eerst opwerpt, dat het fabriekmerk niet bestaat; dat het enkel een benaming is van een vervoerdienst te Brugge, die hem alleen toebehoort, omdat hij de eerste was, die ze te Brugge gebezigd heeft. Dat hij hieruit besluit, dat hij uit dwaling gehandeld heeft, overeenkomende over een recht, dat eischeres niet bezat en niet kon geven, en dat er bijgevolg geen overeenkomst is. Dat hij nog aanvoert, dat de verbintenissen nietig zijn, omdat er geen prijs bepaald wordt;

tenissen nietig zijn, omdat er geen prijs bepaald wordt;

Aangezien de overeenkomst hierin bestaat : dat verweerder om het recht te hebben van huurautos te gebruiken met de benaming Citax en de bijgaande kleuren, hij de verplichtingen moet uitvoeren, waarvan hierhooger spraak, en dat indien hij daartoe andere rijtuigen, dan citroëns, gebruikt, hij de eigen kleuren en benaming van al de citroënautos van zijn onderneming moet uitdoen, op straf van schadevergoeding;

Aangezien verweerder de Citax-kleuren niet gebruikt, dat zijne rijtuigen van het merk Citroën zijn;

Aangezien verweerder slechts verbintenissen moet naleven, indien hij de benaming Citax op zijn rijtuigen stelt, en er slechts van schadevergoeding kan spraak zijn, wanneer hij geen citroënautos gebruikt; dat er geen andere bestraffing voor het niet vernieuwen van de rijtuigen is, dan het verlies van het recht op de benaming Citax;

Aangezien het niet bewezen is, dat verweerder deze benaming gebruikt op rijtuigen;

Dat de overeenkomst zonder termijn is, zoodat partijen altijd er aan kunnen verzaken;

Dat verweerder er aan verzaakt heeft, indien hij de benaming op zijne rijtuigen niet gebruikt;

Dat al zijne verbintenissen in dat geval wegvallen en er geen grond tot verbreking bestaat, en de vordering ongegrond is;

Aangezien eischeres het bestaan van haar fabriekmerk wil bewijzen door het voorleggen van de processen-verbaal van nederlegging ter griffie van de handelsrechtbank van Brussel;

Doch dat zulks een onvoldoende bewijs is van het bestaan van een merk : dat het hierbij moet zeker zijn, dat eischeres dit merk gebruikt om hare autos te kenmerken en om ze van andere te onderscheiden;

Aangezien eischeres echter Citaxautos niet verkoopt, enkel Citroëns. Dat de benaming Citax, zooals zij het zelf in hare pleidooien bevestigt, sommige ondernemingen van vervoer kenmerkt. Dat Citax dus de benaming van handelszaken kan zijn, doch niet een fabriekmerk. Dat het dan ook nutteloos is te onderzoeken indien de koper van een auto, dragende den naam Citax, dien vrij mag gebruiken, zooals de koper van een Citroënauto het merk Citroën voorthoudt op zijn auto, of indien hij enkel het mag doen op voorwaarde de bestreden verbintenissen te onderhouden;

Aangezien verweerder deze benaming gebruikt als handelsfirma, doch dat deze omstandigheid niet ter zaak hoort, noch afdoende is. Dat het voorwerp van de vordering niet is, het bestraffen van een daad van onwettige mededinging, doch de verbreking van een overeenkomst, betreffende het gebruik van een fabriekmerk op rijtuigen wegens het misbruik van dit merk. Dat het gebruik van een merk, als handelsfirma of een uithangbord in geen deele een namaak of misbruik van een fabriekmerk kan zijn;

Aangezien, overigens, de overeenkomst slechts

spreekt van het gebruiken van de benaming Citax op autos als fabriekwerk en niet van dit gebruik als handelsfirma of uithangbord.

Aangezien eischeres dit gebruik slechts zou kunnen verbieden, indien zij te Brugge een recht van eigendom op dezen naam bezit;

Aangezien zij niet bewijst, dat zij een onderneming van vervoer Citax uitbaat of bezit. Dat zelfs indien dit waar was, het natuurlijk een plaatselijke uitbating zou zijn, zonder den minsten economischen invloed te Brugge, zoodat haar eigendomsrecht tot Brugge niet zou strekken;

Aangezien verweerder wel de eerste was, die een vervoerdienst Citax te Brugge gesticht heeft en uitbaat. Dat de benaming Citax, als benaming van deze uitbating hem alleen te Brugge toebehoort;

Aangezien eischeres, toen zij hem het recht toewees van dezen naam te Brugge te gebruiken, hem iets gaf dat haar niet toebehoorde. Dat de verbintenissen, die verweerder daarop ondertee-kende, zonder oorzaak zijn of een valsche oorzaak hebben, dat zij nietig zijn en geen aanleiding kunnen geven tot verbreking van de overeenkomst die niet bestaat;

Aangezien het nutteloos is verdere verweermiddelen te onderzoeken;

Om deze redenen, de rechtbank verwerpt de vordering als ongegrond, veroordeelt eischer tot de gedingskosten.

Art. 2-34-37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935 werden toegepast.

179

vredegerecht te antwerpen

2e Kanton. — 20 Oktober 1938.

Rechter : Mr Majean.
Pleiter : Mter Paul Pollet.

ARBEIDSRECHT. — GEZINSVERGOEDINGEN. — VERREKENKAS VOOR BINNENSCHIEPVAART. — VERPLICHTING TOT AANSLUITING. — BETEKENIS VAN DE TERM «BINNENSCHIEPVAART». — VOORWAARDE VEREISCHT. — ONDERNEMING VAN WERKGEVER IN BELGIE. — VREEMDE WERKLIEDEN, ZONDER BELANG. — GEENE GEZINSVERGOEDINGEN AAN VREEMDE ARBEIDERS. — TOEPASSING VAN ART. 43 VAN HET K. B. VAN 30 MAART 1936.

De term Binnenscheepvaart beteekent «vaart op rivieren en kanalen» in tegenstelling met zeevaart. Dit woord beteekent niet «vaart op binnenlandsche wateren», in tegenstelling met wateren gelegen in het buitenland.

Wanneer de onderneming van den schipper in België gevestigd is, is hij verplicht zich aan te sluiten bij de «Bijzondere Verrekenkas voor Binnenscheepvaart», en bijdragen te betalen voor zijn personeel.

De Wet op de gezinsvergoedingen is toepasselijk zelfs wanneer de werkgever vreemde werklieden bezigt, en deze geen recht hebben op gezinsvergoedingen.

Bijzondere Verrekenkas voor Binnenscheepvaart t/ Lammens.

Overwegende dat het verweer van verweerder, er in hoofdzaak op neerkomt vol te houden dat hij gehouden is tot aansluiting bij eene verrekenkas voor de binnenscheepvaart ;

Dat hij te dien einde het doet doorgaan als zou zijn bedrijf er geen zijn van « binnenscheepvaart », daarbij drukkende op eene verkeerde interpretatie van dit woord « binnenscheepvaart » ;

Overwegende dat de beteekenis van dezen term is : vaart op rivieren en kanalen, in tegenstelling met de zeevaart, en niet deze van vaart op binnenlandsche wateren, in tegenstelling met wateren gelegen in het buitenland ;

Overwegende dat het aldus zonder belang is te onderzoeken of de sleepboten « Flandre » en « Hainaut », wier tonnemaat duidelijk aantoonst dat zij bestemd zijn voor binnenvaart, meer weg afleggen op Nederlandsche dan wel op Belgische wateren ;

Overwegende dat de Rechtbank alleen te onderzoeken heeft of verweerder in België een onderneming heeft, van binnenvaart en dat voldoende elementen aanwezig zijn om dit onderzoek bevestigend te beantwoorden ;

Dat inderdaad de administratieve zetel der bedrijvigheid van verweerder Gent is ; dat de thuishaven der twee sleepboten Gent is, dat hun naam Belgisch klinkt en dat bijna elke reis der schepen als vertrek en ook als eindpunt Gent heeft ;

Overwegende dat het in 't geheel niet afdoende is te beweren dat de Belgische sociale wetten niet van toepassing zouden zijn op de bedrijvigheid van Belgische ondernemingen die hoofdzakelijk buitenlanders, in casu, Nederlanders, in hun dienst hebben ;

Overwegende dat, noch de tekst, noch de geest van de wet op de gezinsvergoedingen dergelijke interpretatie mogelijk maken, daar geen andere ondernemingen of werkgevers dan de bepaald omschreven ontsnappen aan de wet, en dat de Belgische ondernemingen met vreemd personeel niet vermeld zijn, tusschen de aan de wet niet-onderworpen instellingen ;

Overwegende dat trouwens het systeem van verweerder, moest het aangenomen worden, tot deze ongehoorde toestand zou aanleiding geven, dat de Belgische werkgevers ten einde hunne algemene inkomsten te verlagen, bij vookeur of uitsluitend vreemdelingen zouden aanwerven, aldus gevolgen verwekkend die niet kunnen gewild zijn door den wetgever die eene sociale wet in 't voordeel der arbeiders heeft in 't leven geroepen, en wiens inzichten dus niet kunnen geweest zijn, aan volksgenooten het vinden van eene betrekking te bemoeilijken en dit ten voordeele van vreemdelingen ;

Overwegende dat het wezen zelf der organisatie van gezinsvergoedingen door middel van verrekenkassen medebrengt dat de patroons zich niet hoeven in te laten met de kwestie of hunne werklieden al dan niet ofwel in meerdere of mindere mate genieten van vergoedingen, en verweerder, zoo hij misschien mag betreuren dat zijne betalingen, in

geenen deele ten goede komen aan zijn eigen werkvolk, hierin geen aanleiding mag zoeken om zich van elke storting te onthouden ;

Overwegende, dat de juistheid der berekening van het gevraagde bedrag niet betwist wordt.

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, rechtdoende tegensprekelijk veroordeelen verweerder om aan aanlegger te betalen de som van 1640,85 fr., te vermeerderen met de gerechtelijke interesten en de kosten des geding.

OPMERKINGEN.

Art. 16 van de organische wet van 4 Oogst 1930 gewijzigd en aangevuld bij art. 16 van het K. B. van 30-3-1938 heeft de instelling van *Bijzondere Verrekenkassen* voorzien in het leven geroepen door Koninklijke Besluiten in tegenstelling met de vrije kassen van werkgevers toegelaten door de Regeering.

Van die Bijzondere Verrekenkassen ten getalle van 7 slechts — worden zekere werkgevers — door de wet limitatief opgesomd — van ambtswege leden.

Het K. B. van 3 Dec. 1930 heeft de Bijzondere Verrekenkas voor Gezinsvergoedingen ten bate van arbeiders der ondernemingen van binnenscheepvaart ingesteld.

1. — Het is meermalen gebeurd, dat bedrijfshoofden door het ministerie van Arbeid en Sociale Voorzorg van ambtswege bij de Bijzondere Verrekenkas voor binnenscheepvaart aangesloten, wanneer ze door deze in betaling van patronale bijdragen gedagvaard werden, pleiten dat ze niet onder toepassing der wet vielen, daar hunne booten meerendeels in vreemde wateren vaarden en de schippers vreemdelingen waren. De Rechtbank van Eersten Aanleg zetelende in graad van beroep heeft in haar vonnis van 9 Juli 1937 in zake Bijzondere Verrekenkas voor Binnenscheepvaart t/N.V. Verdun (zie R. W. van 3-10-1937) op een bescheiden wijze geveeld dat de wetgever geen onderscheid heeft gemaakt tusschen Belgen en vreemdelingen, de eenige voorwaarde was dat het werk in België gewoonlijk zou verricht worden, al zou het zelfs gebeuren, dat somtijds de boot in andere landen zou varen.

Het huidige vonnis is radicaler, en lost het vraagstuk op met aan de rechtsterminologie hare ware beteekenis te geven.

Het doet opmerken, dat de term : « Binnenscheepvaart » beteekent « vaart op rivieren en kanalen » in tegenstelling met zeevaart.

Het is dus een verkeerde interpretatie te beweren, dat wanneer een sleepboot toebehoorende aan een Belgische firma die haren zetel in België heeft — en waarvan de thuishaven in het Koninkrijk is — niet meer aan de binnenscheepvaart zou toebehooren, omdat het meerendeels in vreemde wateren vaart. Zolang het niet in zee reist maakt het deel van de binnenscheepvaart.

2. — Het is eene dagelijksche opwerping van de werkgevers die vreemd personeel in hunnen dienst hebben, de betaling te weigeren van patronale bijdragen, omdat de Bijzondere Verrekenkas weigert gzinsvergoedingen uit te keeren.

Art. 20, lid. 9, van de Wet van 4-8-1930, voorziet uitdrukkelijk, dat de gezinsvergoedingen niet verschuldigd zijn aan de kinderen buiten het koninkrijk opgevoed. (Zie een wijd gemotiveerd vonnis geveeld door de Rechtbank van Eersten Aanleg te Luik, zetelend in Beroep 12-1-1937, Journal des Trib. 21-3-1937. Bijzondere Verrekenkas t/ Benoît).

Het huidige vonnis volgt deze rechtspraak en neemt dus niet aan dat de werkgevers de exceptio non adimpleti contractus zou opwerpen ten gevolge van niet uitkeering der gezinsvergoedingen, daar deze verplichting in casu niet wettelijk bestaat.

P. P.

BIBLIOGRAPHIE

Ch. COLLARD-DE SLOOVERE. — *Eléments de droit pénal appliqué*. - 5e editie. - 1939. - (Ecole de criminologie et de police scientifique). - Brussel.

Dit werkje is de samenvatting van de lessen die door den Heer Eerste-Advocaat-Generaal bij het Hof van Beroep te Brussel Collard-de Sloovere worden gegeven in de School voor criminologie en wetenschappelijke politie te Brussel.

In al zijn eenvoud is dit boekje de weerslag van een reusachtige ondervinding en het is merkwaardig hoe in een zoo bondig bestek al wat eenigszins belangrijk is zoowel in het algemeen gedeelte van het strafrecht als in het speciaal gedeelte, kon samengevat worden. Het is dan ook niet te verwonderen dat dit werkje reeds een vijfde editie beleefde.

De korte kapitels die door hun hoofdingen een stevig geraamte vormen voor de behandeling van de stof bevatten niet enkel het essentiele van de wettelijke bepalingen, doch ook de bijzonderste arresten die telkens bij het behandelde onderwerp van belang zijn.

Het werkje is een uitstekend leerboek en zal ook nog, met vrucht geraadpleegd worden door de practici om hun geheugen te verfrischen en om hun zekere beginselen die maar al te dikwijls vervagen, juist tengevolge van een langdurige praktijk, in herinnering te brengen.

Jean HERVY. — *De verantwoordelijkheid der scheepsloodsen in vergelijkend recht*. - Studie van rechtsleer en rechtspraak. - F. Larcier, Brussel. - 1939.

Dit werkje wordt voorgesteld volgens een nieuwe formule. Het is een tweetalige uiteenzetting van het onderwerp. Na den Franschen tekst komt de Nederlandsche vertaling aan de beurt. Het is stellig een origineele gedachte, doch wij meenen niet dat dit voorbeeld veel navolgers zal vinden. Het vereenigen van de beide teksten in eenzelfde boek brengt stellig bezwaren mede die de afzonderlijke uitgave in één enkele taal oneindig verkieslijker maken. Waar de stof, die hier behandeld wordt, niet enkel voor België maar ook voor Nederland van belang is zouden wij een afzonderlijke Fransche en een afzonderlijke Vlaamsche uitgave verkozen hebben.

De inhoud van het boekje verdient alle waardeering. Na de historische inleiding wordt eerst en vooral de toestand op het gebied der verantwoordelijkheid van de scheepsloodsen in België onderzocht. Als besluit van de Belgische rechtspraak keurt schrijver volmondig de strekking goed waarbij de Staat van de aansprakelijkheid op het gebied van het loodswezen wordt ontlast en hij drukt den wensch uit dat deze ontlasting van aansprakelijkheid van den Staat nog verder zou gaan.

Voor de toekomst drukt schrijver den wensch uit dat, zooals in de meeste zeevarende landen, de loodsen in gilden zouden vereenigd zijn, gecontroleerd door den Staat, die jegens derden zouden instaan voor de fouten begaan door hunne leden.

Daarna onderzoekt de auteur den toestand in de voornaamste landen.

Hij besluit met een wensch tot spoedige eenmaking van de verschillende wetgevingen betreffende de verantwoordelijkheid der scheepsloodsen.

Abonneert U op Rechtskundig Weekblad

INGEZONDEN BIJDAGEN

OVER DEN LAST TOT GEDINGVOERING VAN DEN ADVOKAAT

Heeft een advocaat het recht om den last tot gedingvoering van een confrater, in eene zaak waar zij beiden als tegenstrevers tegenover elkander staan, te betwisten?

Wie eene lastgeving inroept moet er in beginsel het bewijs van voorleggen. Wie beweert iemand te vertegenwoordigen moet er zich aan verwachten dat zijn vertegenwoordigingsrecht betwist worde. Er wordt echter aanvaard dat een advocaat, wiens beroep het juist is anderen in gedingen te vertegenwoordigen, het bewijs van dat recht niet hoeft te leveren, wanneer hij drager is der stukken van den gerechtelijken bundel. Het ware dus in beginsel, voor een advocaat, eene grove overtreding der regels van de confraterniteit, den last te betwisten van een anderen advocaat die ter zitting verschijnt met den bundel van de tegenstaande partij, zij weze de eischer of de verweerder. Het ware zelfs in strijd met den geest der orde, zulks zonder gegronde reden noch voorafgaandelijke verwittiging te doen in eene zaak waar de confrater zonder stukken verschijnt en eenvoudig verklaart door den tegenstrever te zijn geraadpleegd geworden. Het is eene kwestie van takt, van wederzijdsch vertrouwen en achting, ik zou haast schrijven van onderlingen kameraadschappelijken omgang: de orde der advocaten moet er eene zijn wier leden elkander gelooven op hun woord!

Het kan nochtans gebeuren dat een advocaat het recht hebbe en somwijlen zelfs den plicht om den last tot gedingvoering van een confrater te betwisten: namelijk wanneer de klant het uitdrukkelijk eischt op grond van ernstige vermoedens die nochtans niets afkeurenswaardigs inhouden voor den beweerden lasthebber.

Voorbeeld: twee personen spannen tezamen eenen eisch in tegen een derde. De verweerder betwist dat een van beide eischers last tot gedingvoering aan om het even wie zou gegeven hebben. Het is zijn onbetwistbaar recht; en zijn raadsman heeft gebeurlijk tot plicht dat middel op te werpen. De raadsman der eischers is misschien slechts door één van beiden geraadpleegd geworden doch zoogezegd mede in naam van den andere (een oude man, of een zieke die zich moeilijk verplaatst), en heeft dus te goeder trouw het geding ten verzoeken van beiden ingespannen.

Een ander voorbeeld: de eischer verzoekt zich met verweerder vóór de dagvaarding, zonder zijnen raadsman te verwittigen. Die laatste zendt den deurwaarder, een acht of veertien dagen later: het spreekt van zelf dat de raadsman van verweerder den last tot gedingvoering van zijn confrater betwisten mag, hoewel deze drager zou zijn van stukken.

En zoo voort.

De vraag wordt thans hier en daar op eene meer acute wijze en in bijzondere omstandigheden gesteld naar aanleiding van zekere gedingen ingespannen door de Fransche maatschappij voor inning der auteursrechten, de Sacem: namelijk deze gedingen welke strekken tot de veroordeeling van herbergiers uit hoofde van overtreding van artikel 16 der wet van 1884.

Men weet dat, sedert ons Verbrekingshof aan bedoelde maatschappij, gezien den huidige stand der wetgeving, de rechtspersoonlijkheid in België ontken- de, de muziekschrijvers die er lid van zijn zich verplicht zien ten persoonlijken titel en dus afzonderlijk de beteugeling te eischen der wederrechtelijke uitvoe-

ringen waaraan duizenden herbergiers, bezitters van radio-toestellen, zich onbewust schuldig maken.

Heeft de raadsman van een dezer menschen het recht om den last tot gedingvoering te betwisten van den confrater die optreedt voor een der 40.000 min of meer beroemde leden der Sacem?

De in het exploot vermelde eischer vermoedt doorgaans niet dat er te zijnen verzoeken een of meer eischen ingespannen worden. In feite is het de algemeen vertegenwoordiger der maatschappij voor België die het proces inspannt en leidt of soms ervoren of er tusschenin transigeert, in de onwetendheid van den rechterlijk bekenden eischer. De regel «nul ne plaide par procureur» is nooit zoo algemeen en zoo patent overtreden geworden als in die gevallen.

Sommige confraters, regelmatig door de Sacem gelast met het inspannen van dergelijke eischen, roepen verontwaardigd de regels in onzer orde, wanneer hun gevraagd wordt het bewijs voor te leggen dat zij werkelijk tot gedingvoering gelast werden, niet door de Sacem doch door een der duizend-en-één schrijvers van straatliederen die voor de muzikale opvoeding der herbergzoekers zorgen.

Ik meen nochtans dat dit rechtsmiddel gegrond is en gerust door elken advocaat mag aangehaald. Mocht het zelfs algemeen ingeroepen worden, de Sacem zou, omwille van den last, driemaal min gedingen kunnen inspannen en denklijk zelf uit nood mede gaan aandringen om de algemeen gevraagde hervorming der wetgeving ter zake zoo spoedig mogelijk te zien door- drijven.

Het spreekt echter van zelf dat de advocaat die zulk argument naar voren brengt tot eene groote kieschheid gehouden is in de wijze waarop hij het uiteenzet en namelijk nadrukkelijk dient te laten uit- schijnen dat hij het niet tegen den confrater ad personam heeft en hij dezès volkomen goede trouw of beroepsmatige correctheid geen oogenblik in 't gedrang wenscht te brengen.

Daar komt het ten slotte, mijns inziens, hoofdza- kelijk op aan: onder voorbehoud van zulke verklaring moet het voordragen van om het even welk middel van rechte of van feite toegelaten worden. Op een gebied zooals dit, waar de wet trouwens zwijgt en de rechtspraak vaak tegenstrijdig is, gaat het meer om het inzicht dan of de daad zelf, om den vorm dan om den grond. De onschuldigste pleitrede in de meest banale zaak kan voorgedragen worden met reticenties of ironische zinnen die beleedigend zijn voor den tegenstrever; de meest gegronde verwijten, zelfs van beroepsrechtelijken aard, kunnen anderzijds geuit worden op zulken toon en in zulkdanige bewoordingen dat de kittelloorigste confrater er geen graten in vinden mag en de andere aanwezigen er geen onbehaaglijk gevoelen bij ondergaan. «Omnia fraterne»: de tucht- raad zal gebeurlijk dienen te onderzoeken of de aan- geklaagde advocaat, in het naar voren brengen van het betwiste argument, zich «broederlijk» genoeg heeft uitgedrukt.

M. PONETTE,
advocaat, Ronse.

WETGEVING

20 JANUARI 1939. — Koninklijk besluit.

Kleederdracht van de leden der Rechterlijke Orde

Leopold III, Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomstenden, heil.

Gelet op artikel 173 der wet van 18 Juni 1869;

Op de voordracht van Onzen Minister van Justitie,
Wij hebben besloten en Wij besluiten:

Artikel 1. N° 2, § 3, van artikel 1 van het koninklijk besluit van 4 October 1832, betreffende de kleederdracht van de leden der Hoven en rechtbanken wordt aangevuld met de volgende bepaling als tweede alinea :

« De baret der ondervoorzitters zal bovendien aan den bovensten rand van een zilveren biesje voorzien zijn. »

Art. 2. Artikel 8 van het keizerlijk decreet van 6 Oktober 1809 wordt door de volgende bepaling vervangen :

« De voorzitters, ondervoorzitters, rechters, referendarissen en adjunct-referendarissen bij de rechtbanken van koophandel dragen in de uitoefening hunner functies en in de openbare plechtigheden de toga van zwarte zijde met fluweelen opslagen, den lossen gordel van zwarte zijde met soortgelijke franjes, de hangende bef van wit batist en geplisseerd, de baret van zwarte zijde met een zilveren galon omzoomd.

» De baret van de ondervoorzitters en de referendarissen zal bovendien voorzien zijn van een zilveren biesje aan den bovensten rand.

» De voorzitters zullen aan de baret een dubbel zilveren galon hebben. »

Art. 3. Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit.

Gegeven te Brussel, den 20n Januari 1939.

BALIELEVEN

VLAAMSCH E CONFERENTIE DER BALIE VAN ANTWERPEN

Op Vrijdag 3 Februari hield de Vlaamsche Conferentie eene vergadering, waarop als spreker optrad Mr. Hendrik Bonginon, met als onderwerp «Vlaamsche Veroveringen in 1939».

Na de gebruikelijke voorstelling door den Voorzitter Mr. I. Van den Brande, verklaarde spreker zich niet aan voorspellingen te zullen wagen, maar enkel te zullen aanduiden wat zou moeten en kunnen veroverd worden door de Vlamingen in een zeer nabije toekomst. Spreker duidde allereerst zijn eigen positie aan, en namelijk zijn Dietsch standpunt dat bestaat in een gunstig vooroordeel tegenover ieder streven om de Dietsche eenheid te verstevigen. Anderzijds kan de Dietsche eenheid geen object en zeker niet het eenige object van een onmiddellijke politieke actie zijn. In Noord-Nederland bestaat haast geen weerklank zelfs niet voor een streven naar nauwer samenwerking. Met de differentieering door drie eeuwen scheiding ontstaan dient rekening gehouden te worden. Een staat als België met zijn dichte bevolking zal echter niet lang meer in zijn huidige vorm economisch leefbaar blijken, en ook Nederland niet, al beschikt dit laatste land over groote economische reserves, zoodat wellicht een verregaande politieke samenwerking in een nabije toekomst ook van economisch standpunt het minste kwaad kan blijken te zijn.

Het welgelukken van een eenmaking veronderstelt echter de evenwaardigheid van Vlaanderen. Ons streven dient dus allereerst gericht te zijn op de verovering van een status die ons toelaat onze culturele achterlijkheid weg te werken. De eene richting streeft dit doel na langs den weg van de verovering van de commandoposten in een in zijn essentiele trekken ongewijzigde Belgische staat. De andere richting meent dat de unitaire inrichting van België steeds een minderwaardige positie zal meebrengen of minstens een al te groote krachtspanning van de Vlamingen.

Spreker erkende de waarde van de taalwetgeving en wees in het bijzonder op de deugdelijke werking van de wet op het gebruik der talen in gerechtszaken. Waar echter het centraal gezag rechtstreeks ingeschakeld wordt in het toepassingsveld van de wet bv. voor wat betreft de benoeming der magistraten, geeft ook de beste taalwet geen voldoening. Hierbij komt de gebleken onmogelijkheid om om het even welke taalwet in groot-Brussel te doen toepassen. Hoofdzak is hierbij niet het ontbreken van sancties want de meest radicale sancties bestaan. Ieder ambtenaar die de taalwet niet toepast kan afgesteld worden, scholen waar de taalwet wordt overtreden kunnen na een maand hunne toelagen verliezen. Er bestaat alleen niet de autoriteit die de wet of het gezag heeft om deze sancties aan te wenden.

Spreker meent dat een eensgezinde en methodische strijd van alle Vlamingen mogelijk is voor het verkrijgen van een evenredig aandeel der Vlamingen in alle staatsambten, ook in de semi-officieele lichamen. Minstens is echter ook een zekere splitsing noodig, die zelfs den Heer Van Cauwelaert aanvaardt in zijn beeknd voorstel tot het instellen van staatssecretarissen. Spreker meent dat echter al spoedig zal blijken dat het veel eenvoudiger en rationeeler is de federatieve omvorming ter hand te nemen, die de wrijfvlakken tusschen Vlamingen en Walen zooveel mogelijk zal beperken. Dan zullen wij niet langer meer onze beste krachten aan den strijd dienen te besteden maar ons volledig kunnen toewijden op de rustige opbouw van onze culturele en sociale mogelijkheden.

Nadat spreker door den voorzitter was bedankt, had nog een bespreking plaats betreffende verschillende moties die aan de vergadering waren voorgelegd. Aan deze bespreking namen deel Mrs. Stryckers, Wildiers, Wittemans, Jacob en Mattheessens.

Ten slotte werd door de vergadering de motie in Juni 1938 in zake Grammens en de toepassing der taalwetten opnieuw aangenomen, en werd de hierna volgende motie in zake de Koninklijke Vlaamsche Academie gestemd :

Drukt hare diepe ontgoocheling uit over den vorm en inhoud voor Vlaanderen kwetsende rede uitgesproken door Minister Dierckx, bij de opening van de Vlaamsche Akademiën.

Keurt ten sterkste het kabaal af dat door zekere anti-Vlaamsche kringen werd op getouw gezet tegen de benoeming van Dr. Martens als lid van de Vlaamsche Academie voor Geneeskunde.

Spreekt de meening uit dat de benoeming van leden van de Vlaamsche Academie een zuivere Vlaamsche aangelegenheid is, die enkel dient af te hangen van eigen keuze van de Vlamingen.

Beslist deze motie over te maken aan de Heeren Voorzitters van Senaat en Kamer van Volksvertegenwoordigers, aan den Ministerraad, en ze mede te deelen aan de pers.

En gaat over tot de dagorde.

TIJDSCHRIFTEN

NEDERLANDSCH JURISTENBLAD. — Nr 4. — 28 Januari. — Mr. Dr. H. Fortuin : De uitmondigen van den Rijn.

Nr. 5 — 4 Februari 1939. — Mr. P. Dienstag : De bescherming van de rechten van uitvoerende kunstenaars. Mr. A. E. Kauffman : Het Algemeen Verbindend Verklaren van Ondernemersovereenkomsten.

De Vlijt, Nationalestr., 46, Antwerpen. A. Somville, best.